

วิเคราะห์การพัฒนามวลี การขยับของจังหวะ และการใช้เมตริกโมดูเลชัน

ในการบรรเลงอิมโพรไวส์ของวินตัน มาร์ซาลิส เพลงเอพริลอินปารีส

อัลบั้มมาร์ซาลิสสแตนดาร์ดไทม์ วอลุ่มหนึ่ง

AN IMPROVISATIONAL STUDY FOCUSED ON RHYTHMIC ANALYSIS,

EXAMINING MOTIF DEVELOPMENT, RHYTHMIC DISPLACEMENT, AND

THE IMPLEMENTATION OF METRIC MODULATION IN WYNTON MARSALIS'S SOLO OF

"APRIL IN PARIS" FROM THE ALBUM "MARSALIS STANDARD TIME VOLUME ONE"

ศฤงคาร ตันเป็นสุข*

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม ประเทศไทย

Sarit Tanpensuk*

College of Music, Mahidol University, Nakhon Pathom, Thailand

Received 13/02/2025, Revised 17/07/2025, Accepted 14/08/2025

บทคัดย่อ

ที่มาและวัตถุประสงค์ : บทความวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์การบรรเลงอิมโพรไวส์ ในบทเพลงเอพริลอินปารีส โดย วินตัน มาร์ซาลิส ที่เป็นที่รู้จักในฐานะนักดนตรีแจ๊สและนักประพันธ์ที่มีอิทธิพลมากที่สุดคนหนึ่งของยุคนี้ จากการผสมผสานเทคนิคขั้นสูงและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในขนบธรรมเนียมของดนตรีแจ๊ส ผลงานเพลงเอพริลอินปารีสที่ถ่ายทอดโดยมาร์ซาลิส สะท้อนความเข้าใจและทักษะทางการบรรเลงอิมโพรไวส์และการเรียบเรียงเพลงอย่างซับซ้อน ทำนองเพลงที่ผ่านการเรียบเรียงรูปแบบจังหวะด้วยเทคนิคเมตริกโมดูเลชันผสมผสานกับอัตราจังหวะหลักของเพลง สะท้อนแนวทางการนำเสนอเทคนิคที่ร่วมสมัยผสมผสานขนบธรรมเนียมของดนตรีแจ๊สแบบดั้งเดิม บทเพลงได้ถูกนำมาตีความในมุมมองใหม่ โดยยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตัวเพลงแบบดั้งเดิมที่เป็นเพลงในสไตล์จังหวะสวิงที่มีโครงสร้างทางเดินคอร์ดและท่อนเพลงในลักษณะเอบีซีดี (ABCD) แบบต้นฉบับ แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคือลักษณะการเลือกใช้อัตราจังหวะที่มีการเปลี่ยนทั้งในภาคของผู้เล่นทำนองและผู้เล่นประกอบ โดยในท่อนเอบีและดีในการบรรเลงทำนอง ผู้เล่นประกอบบรรเลงอัตราความเร็ว 210 BPM และสลับกลับมาเล่นความเร็วปกติที่โน้ตตัวดำเท่ากับ 140 BPM ในท่อนซี ผ่านกระบวนการเมตริกโมดูเลชัน นอกจากนี้ในส่วนของผู้เล่นทำนองยังมีการเคลื่อนย้ายจังหวะของวลีในท่อนบี โดยจากเดิมที่วลีหลักของเพลงจะเริ่มที่จังหวะตกที่ 1 ผู้เล่นได้เลื่อนวลีดังกล่าวไปเริ่มที่จังหวะยกที่ 1 แทน ลักษณะนี้เรียกว่าเป็นการสร้างริทึมมิก ดิสเพลสเมนต์ (Rhythmic Displacement) หรือ “การขยับจังหวะ” ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางการบรรเลงที่ส่งผลกับจังหวะในผลงานชิ้นนี้ โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิคการพัฒนามวลีในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ เข้าใจและสามารถสร้างรูปแบบการขยับจังหวะในการบรรเลงอิมโพรไวส์ของตนเองได้ เข้าใจและสามารถสร้างรูปแบบเมตริกโมดูเลชัน อีกทั้งสามารถจำแนกอัตราจังหวะระหว่างผู้บรรเลงอิมโพรไวส์กับผู้บรรเลงประกอบขณะเกิดลักษณะการซ้อนทับของจังหวะได้ และเมื่อนำเทคนิคเมตริกโมดูเลชันมาใช้ ผู้บรรเลงสามารถรักษาอัตราจังหวะได้ โดยการพัฒนามาตรฐานความรู้ทางการบรรเลงอิมโพรไวส์จะนำไปสู่

* Corresponding author, email: sarit.tan@mahidol.edu

แนวทางในการฝึกฝนต่อไป อีกทั้งยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแนวทางสำหรับนักดนตรีรุ่นใหม่ในการพัฒนาสไตล์ และเทคนิคการบรรเลงของตนเองและเพิ่มพูนความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีเพื่อนำไปสู่การวิจัยต่อในเรื่องเทคนิคต่าง ๆ ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบรรเลงอิมโพรไวส์และการประพันธ์เพลง

วิธีการศึกษา : ผู้เขียนได้วิเคราะห์และพิจารณาหลักการของการพัฒนาลีตามวิธีการที่แฮล ครูก (Hal Crook) ที่ได้อธิบายการระบุประเภทการพัฒนาลีในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วย การยืดหรือขยาย (Extension) การย่อทำนอง (Fragmentation) การพลิกกลับ (Inversion) การขยายส่วน (Augmentation) การย่อส่วน (Diminution) และการซ้ำ (Repetition) โดยแนวทางในการใช้งานนั้นยังสามารถนับรวมการมากกว่า 1 วิธีมาใช้ร่วมกันอีกด้วย ตำราของเท็ด พีส (Ted Pease) ได้อธิบายแนวคิดการสร้างรูปแบบเมทริกโมดูเลชันไว้ว่า คือการเปลี่ยนอัตราความเร็วโดยใช้ค่าความยาวของค่าโน้ตใด ๆ ที่สัมพันธ์กับอัตราความเร็วเดิมมาแทนที่อัตราความเร็วเดิม เช่นในผลงานที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ มีอัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 140 BPM และการเปลี่ยนอัตราความเร็วเกิดขึ้นจากการนำค่าความยาวของโน้ตตัวดำ 3 พยางค์มาใช้แทนค่าความยาวของตัวดำ ทำให้อัตราความเร็วเปลี่ยนเป็นตัวดำในอัตราจังหวะใหม่ มีความเร็ว 210 BPM และเมื่อบรรเลงอัตราจังหวะใหม่ไปพร้อมกับอัตราจังหวะเก่าจะเกิดลักษณะที่เรียกว่าการบรรเลงอัตราจังหวะซ้อนทับหรือโพลีริทึม (Polyrhythm) ผู้เขียนศึกษาและใช้ในการอ้างอิงในประเด็นการขยับของจังหวะและกระบวนการเมทริกโมดูเลชัน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการวิเคราะห์การพัฒนาลีและการสร้างเมทริกโมดูเลชันในการบรรเลงอิมโพรไวส์บนบทเพลง “เอพริลอินปารีส” โดย วินตัน มาร์ชาลิส โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เทคนิคการพัฒนาลีเพื่อศึกษากระบวนการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาลีจากทำนองของบทเพลง ประกอบด้วย การยืดหรือขยาย การย่อทำนอง การพลิกกลับ การขยายส่วน การย่อส่วนและการซ้ำ เพื่อทำความเข้าใจวิธีการที่นักดนตรีใช้ในการบรรเลงอิมโพรไวส์ สสำรวจการใช้เทคนิคการบรรเลงอิมโพรไวส์ที่ส่งผลต่อจังหวะในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วยการวิเคราะห์การจัดกลุ่มโน้ตทั้งสมมาตรและไม่สมมาตร การขยับของจังหวะ และแนวคิดเมทริกโมดูเลชันในการเปลี่ยนอัตราความเร็วที่หลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อการสร้างรูปแบบการอิมโพรไวส์ที่น่าสนใจและเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการซ้อนทับของจังหวะและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราความเร็วของผู้บรรเลงอิมโพรไวส์และผู้บรรเลงประกอบ (Rhythm Section) เพื่อทำความเข้าใจถึงการสร้างโครงสร้างจังหวะที่มีความซับซ้อน ขั้นตอนการวิจัยเริ่มจากผู้เขียนถอดเสียงการบรรเลงของมาร์ชาลิสในผลงานชิ้นนี้ แล้วนำมาจำแนกประเด็นที่จะวิเคราะห์จากโน้ตเพลงที่ผ่านการถอดเสียง โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย การพัฒนาลี การขยับของจังหวะ รูปแบบการใช้งานเมทริกโมดูเลชัน และการซ้อนทับของจังหวะระหว่างผู้บรรเลงอิมโพรไวส์กับผู้บรรเลงประกอบ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นต่าง ๆ ที่จำแนกไว้ โดยขอบเขตการวิจัยนี้จะวิเคราะห์ในประเด็นของการใช้การพัฒนาลี ประกอบด้วย การยืดหรือขยาย การย่อทำนอง การพลิกกลับ การขยายส่วน การย่อส่วนและการซ้ำ อีกทั้งลีที่ถูกนำมาใช้ได้มีการย้ายจังหวะจึงเกิดลักษณะของการขยับของจังหวะขึ้น นอกจากผลกระทบจากการขยับของจังหวะที่ส่งผลต่อรูปแบบของจังหวะ ในบทความชิ้นนี้ยังศึกษาแบบการสร้างเมทริกโมดูเลชันทั้งจากการเรียบเรียงรูปแบบการบรรเลงทำนองเพลงและการบรรเลงอิมโพรไวส์ของมาร์ชาลิส ทั้งนี้ในบทความชิ้นนี้จะไม่มีการกล่าวถึงประเด็นทางเสียงประสานและมุ่งเน้นที่การศึกษาการบรรเลงอิมโพรไวส์ สำหรับการสร้างและพัฒนาลี ที่มุ่งเน้นมีส่วนการศึกษาเฉพาะในส่วนของจังหวะ (Rhythmic Aspects)

ผลการศึกษา : การพัฒนาลี การขยับของจังหวะ และการใช้เมทริกโมดูเลชันเพื่อสร้างอัตราจังหวะซ้อนทับ ได้ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาลีมีได้หลายรูปแบบให้ใช้งาน เมื่อใช้เทคนิคการพัฒนาลีในการอิมโพรไวส์ จะทำให้การอิมโพรไวส์นั้นมีการดำเนินเนื้อเรื่องต่อเนื่อง ทำให้ผู้ฟังสามารถจับประเด็นที่ต้องการสื่อสารได้ อีกทั้งการขยับของจังหวะสามารถแสดงออกได้ชัดเจนเมื่อนำมาใช้ร่วมกับการพัฒนาลี เพราะโน้ตตัวแรกของวลีจะเป็นตัวกำหนดจังหวะเริ่มของกลุ่มวลี ทำให้เมื่อนำ

วลีหลักมาพัฒนา เป็นไปได้ที่จะมีจำนวนตัวโน้ตและจังหวะที่เปลี่ยนไป ซึ่งจะส่งผลให้ตำแหน่งของทำนองเกิดการเคลื่อนที่และเกิดการขยับของจังหวะขึ้น และกระบวนการเมทริกโมดูเลชันจะเกิดขึ้นได้ชัดเมื่อใช้การบรรเลงอิมโพรไวส์ที่ใช้การเรียบเรียงหน่วยย่อยทางทำนองผสมกับการพัฒนางวลีเรียงต่อเนื่องกันเป็นประโยค โดยใช้อัตราส่วนโน้ตเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิส คือ การใช้โน้ตเช็ท 1 ชั้น 3 พยางค์ โดยโน้ตเช็ท 1 ชั้น 3 พยางค์ที่อัตราความเร็วโน้ตตัวค่าเท่ากับ 140 BPM เท่ากับโน้ตเช็ท 1 ชั้นในอัตราความเร็วที่โน้ตตัวค่าเปลี่ยนมาเท่ากับ 210 BPM เมื่อการบรรเลงอิมโพรไวส์ในลักษณะเมทริกโมดูเลชันเกิดขึ้น หากผู้บรรเลงประกอบที่ยังคงรักษาอัตราการแบ่งย่อยของจังหวะในอัตราจังหวะเดิม จะส่งผลให้เกิดการซ้อนทับของ 2 อัตราความเร็วขึ้น ลักษณะดังกล่าวสามารถสร้างความซับซ้อนให้การบรรเลงมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

บทสรุป : การศึกษากระบวนการในการบรรเลงอิมโพรไวส์ เป็นหนึ่งในแนวทางที่นักดนตรีแจ๊สควรจะต้องปฏิบัติ ไม่เพียงแต่เพื่อพัฒนาทักษะในเครื่องมือ แต่ยังเสริมสร้างองค์ความรู้พัฒนาความเข้าใจให้ผู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ แนวทางการบรรเลงอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิสในผลงานชิ้นนี้ เป็นหนึ่งในผลงานที่ใช้แนวคิดทางด้านจังหวะที่หลากหลาย จึงเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ โดยสามารถแบ่งกระบวนการออกเป็นการนำเอาแนวคิดเหล่านี้มาผสมเข้ากับการเรียบเรียงเพลงใหม่และการบรรเลงอิมโพรไวส์ โดยในการเรียบเรียงเพลงใหม่ ผู้ศึกษาสามารถนำแนวคิดของเทคนิคเมทริกโมดูเลชันเข้ามาใช้ในการทำนองเพลงบางท่อนหรือทั้งหมดก็เป็นได้ เพื่อสร้างความแตกต่างใหม่ ๆ ขึ้น อีกทั้งในการบรรเลงอิมโพรไวส์ ผู้ศึกษาก็สามารถทดลองเทคนิคดังกล่าวได้เช่นกัน

คำสำคัญ : การพัฒนางวลี / เมทริกโมดูเลชัน / อิมโพรไวส์ / วินตัน มาร์ซาลิส / เอพริลอินปารีส

Abstract

Background and Objectives: This research article analyzes the improvisation in the piece “April in Paris” by Wynton Marsalis, recognized as one of our time’s most influential jazz musicians and composers. His work “April in Paris” reflects his comprehension and skills in improvisation and complex arrangement through his integration of advanced techniques and deep understanding of jazz tradition. The melody features rhythmic patterns that use metric modulation alongside the main tempo of the piece. This creates a contemporary feel while blending traditional jazz elements. The song is interpreted from a fresh perspective, yet it retains the essence of the original swing style, which is characterized by an ABCD formal structure. However, the rhythmic choices for the melody player and the accompaniment have changed. In sections A, B and D of the melody, the accompaniment plays at a speed of 210 BPM and alternates back to a normal speed of 140 BPM in section C through metric modulation. Additionally, the melody changes the rhythm in section B, starting the motif on the first downbeat rather than the first upbeat. This technique is known as rhythmic displacement, which affects the overall rhythm of the work. The benefits of this study include gaining knowledge and understanding of various motif development techniques that can be applied in practice, understanding and being able to create one’s rhythmic displacement for improvisation, understanding and being able to construct metric modulation patterns, and distinguishing the tempo between the improviser and the accompanying performer during instances of rhythmic layering. Furthermore, these skills can help the performer maintain a consistent tempo when applying metric modulation

techniques. The development of knowledge in improvisation also helps enhance understanding of different methods and techniques, leading to future training pathways. Additionally, it can inspire and guide new musicians in developing their styles and techniques and deepen their understanding of music theory for further research into various techniques applicable to improvisation and composition.

Methods: The ideas and sources important for analyzing the improvisation in this piece are based on the principles of motif development outlined by Hal Crook. He described various methods of motif development, including extension, fragmentation, inversion, augmentation, diminution, and repetition, among others. Furthermore, this method enables the integration of multiple processes. Ted Pease's work explains the concept of creating metric modulation as changing the tempo by substituting the lengths of notes about the original tempo. For instance, in the work analyzed here, the original tempo is set at 140 BPM, and the change in tempo occurs by using the length of the triplet quarter note, leading to a new tempo of 210 BPM. Playing the new tempo alongside the old tempo creates a situation in which the listener perceives and recognizes what is known as polyrhythm. The author studies and references these concepts regarding rhythmic displacement and the metric modulation process. The primary objective of this research article is to analyze the motif development and the creation of metric modulation in improvisation on the song "April in Paris" by Wynton Marsalis. The aim is to explore the techniques of motif development to study the processes used to modify and develop the motif from the song's melody, such as extending note values, reducing the number of notes, and expanding the motif to understand the methods musicians use during improvisation. This article examines improvisational techniques that influence rhythm in different ways. It includes an analysis of symmetrical and asymmetrical note groupings, rhythmic displacement, and the concept of metric modulation as it applies to changing tempos. These techniques have significant implications for developing engaging forms of improvisation and for understanding ideas related to rhythmic layering. It also involves studying the relationship between the tempos of the improviser and the accompanist to comprehend the construction of complex rhythmic structures. The research begins with the author transcribing Marsalis's performance in this work and categorizing the analysis points from the transcription. These points are classified, including motif development, rhythmic displacement, the application of metric modulation, and the polyrhythm, and then analyzed according to these categories. This research analyzes various forms of motif development, considering that the motif used have shifted rhythms, resulting in rhythmic displacement. Besides the impact of rhythmic displacement on the rhythm patterns, the article also studies the creation of metric modulation from the melody's arrangement and Marsalis's improvisation. However, in this article, there is no discussion of harmony; it focuses solely on the study of improvisational performance for the purpose of creating and developing phrases, with an emphasis on the rhythmic aspects.

Results: The results reveal that motif development, rhythmic displacement, and the use of metric modulation to create overlapping tempos indicate several forms of motif development available for use. Employing motif development techniques in improvisation creates a continuous narrative, allowing listeners to grasp the intended

communication. Moreover, rhythmic displacement can be clearly expressed when used in conjunction with motif development, as the first note of the motif determines the starting rhythm of the phrase. As the motif is developed, the number of notes and the rhythms can change, resulting in a shifting melody and the occurrence of rhythmic displacement. The metric modulation process becomes evident when improvisation is performed using the arrangement of melodic cells combined with the development of motifs sequentially into phrases, using a consistent note ratio. In Marsalis's improvisation, this is the use of dotted eighth notes in a triplet. These dotted eighth notes in a triplet, at a tempo of 140 BPM, are equivalent to straight dotted eighth notes at a tempo where the quarter note equals 210 BPM. When improvisation in the style of metric modulation occurs, if the accompanying performers maintain the original tempo, it results in the superimposition of two tempos. This characteristic can create a complexity that makes the performance more interesting.

Conclusions: The study of the improvisational process is a crucial aspect of jazz musicianship. It contributes to developing instrumental techniques and fosters a more profound understanding that can be practically applied. The improvisational approach employed by Wynton Marsalis in this work exemplifies the use of diverse rhythmic concepts, making it a valuable model for further study and application. This process can be categorized into two main areas: integrating these rhythmic ideas into the arrangement and their use in improvisation. In arranging new compositions, students may incorporate the concept of metric modulation into specific sections or throughout the entire piece to introduce novel rhythmic variations. Likewise, in the context of improvisation, this technique can be explored as a means of creative expression and rhythmic innovation.

Keywords: Motif Development / Metric Modulation / Improvisation / Wynton Marsalis / April in Paris

ที่มาและความสำคัญ (Introduction)

การศึกษาดนตรีแจ๊สมีแนวทางที่หลากหลาย แต่ละแนวทางก็มีคุณประโยชน์ วัตถุประสงค์ และกระบวนการที่ต่างและคล้ายกัน บทความชิ้นนี้เขียนขึ้นเพื่อสะท้อนคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการถอดเสียงการบรรเลงอิมโพรไวส์และนำมาวิเคราะห์หาคำว่าความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้ศึกษามีทักษะและความเข้าใจที่จะถ่ายทอดดนตรีของตนออกมาได้อย่างซับซ้อนและน่าสนใจมากขึ้น โดยวัตถุประสงค์ของการถอดเสียงการบรรเลงอิมโพรไวส์นั้น สามารถช่วยให้ผู้ศึกษาพัฒนาความเข้าใจในภาษาดนตรี เสริมสร้างทักษะการฟังและความสามารถในการบันทึกโน้ต อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในผลงานของตนได้¹ ซึ่งเมื่อลงลึกไปในบริบทการถอดเสียงแล้วนั้น สามารถที่จะจำแนกประเด็นพื้นฐานออกเป็นประเด็นในเรื่องของทำนอง เสียงประสานและจังหวะ การวิเคราะห์การพัฒนาดลี การขยับของจังหวะและการใช้เมทริกโมดูเลชันในการบรรเลงอิมโพรไวส์ของวินตัน มาร์ซาลิส ในผลงานเพลงเอพริลอินปารีส จากชุดมาร์ซาลิสสดแดนดาร์ตโทม วอลูมหนึ่ง นี้ ผู้เขียนมีความสนใจในเทคนิคที่มาร์ซาลิสถ่ายทอดออกมาในประเด็นของทำนองและจังหวะ ที่แสดงถึงความสามารถและความเข้าใจเป็นอย่างดี

¹ Eric [pseud.], "The Real Reason You Should Start Transcribing Jazz Solos," Jazz Advice, accessed January 31, 2025, <https://www.jazzadvice.com/lessons/the-real-reason-you-should-start-transcribing-jazz-solos/>.

วินตัน มาร์ซาลิส เป็นที่รู้จักในฐานะนักดนตรีแจ๊สและนักประพันธ์ที่มีอิทธิพลมากที่สุดคนหนึ่งของยุคนี้ จากการผสมผสานเทคนิคขั้นสูงและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในขนบธรรมเนียมของดนตรีแจ๊ส มาร์ซาลิสยังเป็นผู้ก่อตั้งและศิลปินหลักของโครงการ “แจ๊สแอทลินคอล์นเซ็นเตอร์” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีแจ๊ส โดยการจัดแสดงคอนเสิร์ต การศึกษา และการสัมมนาเพื่อเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่² ผลงานเพลงเอพริลอินปารีสที่ถ่ายทอดโดยมาร์ซาลิสสะท้อนความเข้าใจและทักษะทางการบรรเลงอิมโพรไวส์และการเรียบเรียงเพลงอย่างซับซ้อน ทำนองเพลงที่ผ่านการเรียบเรียงรูปแบบจังหวะด้วยเทคนิคเมทริก โมดูลาร์ผสมผสานกับอัตราจังหวะหลักของเพลง สะท้อนแนวความคิดการนำเสนอเทคนิคที่ร่วมสมัยผสมผสานขนบธรรมเนียมของดนตรีแจ๊สแบบดั้งเดิม เป็นเหตุผลให้ผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานที่มีคุณค่าแก่การศึกษาและเป็นแบบอย่างอย่างยิ่ง

ความเป็นมาของผู้เล่น บทเพลง และแนวคิด (Literature Review)

วินตัน มาร์ซาลิส (ค.ศ. 1961 - ปัจจุบัน)

วินตัน มาร์ซาลิส ถือเป็นบุคคลสำคัญที่นักทรมเป็ตจะต้องรู้จักและเคยฟังผลงาน ไม่ว่าจะเป็คนตรีคลาสสิกหรือดนตรีแจ๊ส จากผลงานตลอดหลายทศวรรษ ทั้งในบทบาทของนักทรมเป็ต นักประพันธ์ ผู้อำนวยการวง และในภาคของการศึกษาดนตรีที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของความเป็นอเมริกันชน มาร์ซาลิสได้สร้างผลงานที่มีความหลากหลาย ตั้งแต่วงควอเต็ต (เครื่องดนตรี 4 ชิ้นในดนตรีแจ๊ส) ไปจนถึงวงบิกแบนด์ วงแชมเบอร์ไปจนถึงวงซิมโฟนีออร์เคสตราขนาดใหญ่ นอกจากนี้มาร์ซาลิสยังนำภาษาดนตรีทั้งแจ๊สและคลาสสิกมาสร้างผลงานที่ถ่ายทอดผ่านการผสมผสานเข้ากับศิลปะแขนงอื่น ๆ ประกอบด้วยการเต้นแท็ปและบัลเลต์อีกด้วย

วินตัน มาร์ซาลิส เกิดในครอบครัวนักดนตรี ณ เมืองนิวยอร์กลินส์ รัฐลุยเซียนา เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 1961 เป็นบุตรชายอันดับที่ 2 จาก 6 คนของโดโรเลสและเอลลิส มาร์ซาลิส ซึ่งเอลลิสผู้เป็นพ่อเป็นนักเปียโนแจ๊สอีกด้วย นอกจากนี้พ่อที่เป็นนักดนตรี พี่และน้อง ๆ ของมาร์ซาลิสก็เป็นนักดนตรีแจ๊สเช่นกัน ประกอบด้วย แกรนด์พอร์ต มาร์ซาลิส นักแซกโซโฟน เทลเพโย มาร์ซาลิส นักทรมโบน และเจสัน มาร์ซาลิส มือกลอง มาร์ซาลิสเริ่มเล่นทรมเป็ตเมื่ออายุ 6 ปี หรือในปี ค.ศ. 1968 และได้สัมผัสประสบการณ์ตลอดช่วงวัยเด็กผ่านการร่วมเล่นในวงประเภทต่าง ๆ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1978 ได้ย้ายมาอาศัยในนครนิวยอร์กและได้เข้าศึกษาที่จูเลียตสคูล แต่ 2 ปีต่อมามาร์ซาลิสได้ตัดสินใจเริ่มเส้นทางความเป็นนักดนตรีอาชีพโดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกวงแจ๊สแมสเซนเจอร์ภายใต้การนำของอาร์ต แบลคคี ซึ่งหลังจากนั้นมาร์ซาลิสยังได้ร่วมงานกับนักดนตรีระดับตำนานอีกมากมาย จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1981 มาร์ซาลิสได้เริ่มเดินสายการแสดงในบทบาทของหัวหน้าวงของตนเอง และได้บันทึกผลงานอัลบั้มมากกว่า 100 ชุด ซึ่งขายได้มากกว่า 7 ล้านแผ่น และในจำนวนผลงานที่ออกมานี้ มี 3 อัลบั้มที่ได้รับยกย่องเป็นแผ่นเสียงทองคำอีกด้วย นอกจากรางวัลแผ่นเสียงทองคำ มาร์ซาลิสยังได้รับรางวัลอื่น ๆ อีกมาก รวมไปถึงได้รับรางวัลแกรมมี่อวอร์ดถึง 9 ครั้ง และ 1 ในนั้นมาจากผลงานชุด “Marsalis Standard Time Vol. 1” ซึ่งได้ในสาขาอัลบั้มแจ๊สยอดเยี่ยม⁴

ผลงานชุด Marsalis Standard Time Vol. 1 ออกวางจำหน่ายในวันที่ 8 กันยายน ค.ศ. 1987 ภายใต้ต้นสังกัดโคลัมเบีย⁵ และได้รับรางวัลแกรมมี่อวอร์ดในสาขา Best Jazz Instrumental Album ในปีนั้น ผลงานชุดนี้มีผู้เล่นสนับสนุน ประกอบด้วย มาร์คัส โรเบิร์ตส เล่นเปียโน โรเบิร์ต เฮิสต์ เล่นเบส เจฟฟ์ เทน วัตส์ เล่นกลองชุด บทเพลงที่อยู่ในผลงานชุดนี้เป็นการนำ 10

² “Meet the Jazz at Lincoln Center Orchestra,” Jazz at Lincoln Center, accessed January 31, 2025, <https://jazz.org/the-orchestra/meet-the-jlco/>.

³ Henry Martin and Keith Waters, *Jazz: The First 100 Years* (Belmont, CA: Thompson/Schirmer, 2005), 362.

⁴ Wynton Marsalis, “Biography,” accessed January 31, 2025, <https://wyntonmarsalis.org/about/bio>.

⁵ Wynton Marsalis, “Marsalis Standard Time Vol. 1,” Columbia, 1987, music album.

บทเพลงที่จัดว่าเป็นเพลงแจ๊สแดนคาร์ตมาเรียบเรียงใหม่ โดยประกอบไปด้วยเพลง Caravan, April in Paris, Cherokee, In the Afterglow, Soon all will know, A Foggy Day, The Song is You Memories of You และ Autumn Leaves โดยในบันทึกซัซอัลบั้ม (Liner Notes) ของผลงานชุดนี้ Stanley Crouch ได้กล่าวไว้ว่า “Marsalis and his men are placing themselves in a situation where their work has to be judged against the best of the entire tradition.”

“เอพริลอินปารีส” “April in Paris”

บทเพลงเอพริลอินปารีส ประพันธ์ทำนองและเสียงประสานขึ้นโดยเวอร์นอน ดูก และประพันธ์คำร้องโดยเอ็ดการ์ ยิปเชล ฮาร์เบิร์ก ประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1932⁶ เพื่อประกอบการแสดงละครเพลงเรื่อง “Walk A Little Faster” ภายหลังนักดนตรีแจ๊สคนสำคัญทางประวัติศาสตร์หลายท่านนำมาบรรเลงและบันทึกเสียง อาทิ หลุยส์ อาร์มสตรอง, เคนต์ เบซี, บิลล์ อีแวนส์, ชาร์ลี พาร์เกอร์ และโคลแมน ฮอว์กินส์ โดยการแสดงและบันทึกเสียงบทเพลงเอพริลอินปารีส โดยเคนต์ เบซี ที่แสดงในปี ค.ศ. 1955 นั้น เป็นที่ชื่นชอบของผู้ฟังอย่างมาก จนถูกบันทึกไว้ในแกรมมี่ฮอลล์ออฟเฟม ในการนำบทเพลงนี้มาบันทึกของมาร์ซาลิสในผลงานชุด “Marsalis Standard Time Vol. 1” บทเพลงได้ถูกนำมาตีความในมุมมองใหม่ โดยยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตัวเพลงแบบดั้งเดิมที่เป็นเพลงในสไตล์แจ๊ซสวิงที่มีโครงสร้างทางเดินของเสียงประสานและท่อนเพลงในลักษณะเอบีซีดี (ABCD) แบบต้นฉบับ แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคือลักษณะการเลือกใช้อัตราจังหวะที่มีการเปลี่ยนทั้งในภาคของผู้เล่นทำนองและผู้เล่นประกอบ โดยในท่อนเอบีและดีในการเล่นทำนอง ผู้เล่นประกอบบรรเลงอัตราความเร็ว 210 BPM และสลับกลับมาเล่นความเร็วปกติที่โน้ตตัวดำเท่ากับ 140 BPM ในท่อนซี ผ่านกระบวนการเมทริกโมดูเลชัน นอกจากนี้ในส่วนของผู้เล่นทำนองยังมีการเคลื่อนย้ายจังหวะของวลีในท่อนบี โดยจากเดิมที่วลีหลักของเพลงจะเริ่มที่จังหวะตกที่ 1 ผู้เล่นได้เลื่อนวลีดังกล่าวไปเริ่มที่จังหวะยกที่ 1 แทน ลักษณะนี้เรียกว่าเป็นการขยับของจังหวะ (Rhythmic Displacement) ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางการบรรเลงที่ส่งผลกับจังหวะในผลงานชิ้นนี้

แนวคิดและแหล่งข้อมูลที่สำคัญต่อการวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของวินตัน มาร์ซาลิส ในผลงานเพลงเอพริลอินปารีส (Method Book)

เพลงเอพริลอินปารีส เป็นหนึ่งตัวอย่างที่แสดงถึงการนำวลีหลักมาพัฒนาได้ดี โดยการนำวลีหลักมาพัฒนาต่อ่นั้นเป็นแนวคิดที่มีมานานแล้ว ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด เช่น บทเพลงซิมโฟนีหมายเลข 5 ของเบโทเฟน การพัฒนาวลียังคงเป็นแนวทางที่ถูกใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบันกับดนตรีทุกประเภท ซึ่งการพัฒนาวลีนี้ได้หลากหลายวิธีการ ทั้งที่ส่งผลกับจังหวะและโน้ต ตามที่แฮล ครูก (Hal Crook)⁷ อธิบายไว้ในตำราทฤษฎี ประกอบด้วย การยืดหรือขยาย (Extension) การย่อทำนอง (Fragmentation) การพลิกกลับ (Inversion) การขยายส่วน (Augmentation) การย่อส่วน (Diminution) และการซ้ำ (Repetition) โดยแนวทางในการใช้งานนั้นยังสามารถนำกระบวนการมากกว่า 1 วิธีมาใช้ร่วมกันอีกด้วย เช่น การซ้ำร่วมกับขยายส่วนต่อท้าย เป็นต้น⁸

เท็ด ฟิส อธิบายแนวคิดการสร้างรูปแบบเมทริกโมดูเลชันไว้ว่า คือการเปลี่ยนอัตราความเร็วโดยใช้ค่าความยาวของค่านโน้ตใด ๆ ที่สัมพันธ์กับอัตราความเร็วเดิมมาแทนที่อัตราความเร็วเดิม ในผลงานที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ มีอัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 140 BPM และการเปลี่ยนอัตราความเร็วเกิดขึ้นจากการนำค่าความยาวของโน้ตตัวดำ 3 พยางค์มาใช้แทน

⁶ “April in Paris,” Jazz Standards, accessed January 31, 2025, <https://www.jazzstandards.com/compositions-1/aprilinparis.htm>.

⁷ Hal Crook, *How to Improvise: An Approach to Practicing Improvisation* (New York: Berklee Press, 1991), 95.

⁸ Hal Crook, *How to Improvise: An Approach to Practicing Improvisation* (New York: Berklee Press, 1991), 86.

ค่าความยาวของตัวดำ ทำให้อัตราความเร็วเปลี่ยนเป็นตัวดำในอัตราจังหวะใหม่มีความเร็ว 210 BPM⁹ และเมื่อบรรเลงอัตราจังหวะใหม่ไปพร้อมกับอัตราจังหวะเก่าจะเกิดลักษณะที่เรียกว่าการบรรเลงอัตราจังหวะซ้อนทับหรือโพลีริทึม (Polyrhythm) ซึ่งรูปแบบการบรรเลงลักษณะนี้ ถูกนำมาใช้และพัฒนามาเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายโดยไมลส์ เดวิส และจอห์น โคลเทรน ช่วงปี ค.ศ. 1960 ส่งผลต่อแนวทางการบรรเลงดนตรีแจ๊สในหลายทศวรรษให้หลังเป็นอย่างมาก จนกลายเป็นทักษะพื้นฐานที่นักดนตรีแจ๊สจำเป็นต้องเข้าใจและสามารถนำวิธีการนี้มาประยุกต์ใช้งานได้¹⁰ เมทริกโมดูเลชันไม่ได้ถือเป็นเทคนิคใหม่แต่อย่างใด ในบทความ “The Evolution of Metric Modulation” โดย นิก ฮาร์ทแลนด์ ได้อธิบายความหมายของเมทริกโมดูเลชันว่า คือ “การเปลี่ยนจังหวะโดยใช้ค่าจังหวะร่วมเป็นตัวเชื่อม” ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นช่วงปี ค.ศ. 1940 ในวงการเพลงคลาสสิกวงออร์เคสตราจากนักประพันธ์เพลงชาวอเมริกา เอลเลียต คาร์เตอร์¹¹ โดยต่อมาเทคนิคนี้ได้ถูกประยุกต์และนำมาใช้ในผลงานของศิลปินจากหลากหลายแนวดนตรี ซึ่งก็ให้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันออกไป อาทิ ในผลงานเพลงแจ๊สอย่าง บลู รอนโด อา ลา เตรีก (Blue Rondo à la Turk) ซึ่งประพันธ์โดย เดฟ บรูเบก (Dave Brubeck) นักเปียโนแจ๊ส รูปแบบการใช้งานเทคนิคเมทริกโมดูเลชันของมาร์ซาลิสนั้นแตกต่างออกไปเพราะเป็นการใช้งานในลักษณะการเรียบเรียงเพลงใหม่ ไม่ใช่การประพันธ์ขึ้นใหม่ ทำให้การศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในผลงานของตนได้ ในบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาและเปรียบเทียบประเด็นต่าง ๆ ที่พบในการบรรเลงเพลงเอพริลอินปารีส โดยมาร์ซาลิส ผู้เขียนได้ถอดเสียงและบันทึกโน้ตการบรรเลงอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิส และนำโน้ตที่ได้มาพิจารณาในประเด็นที่ต้องการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย การพัฒนารูปร่างและรูปแบบการขยับของจังหวะที่เกิดขึ้น และการใช้เทคนิคเมทริกโมดูเลชัน โดยผู้เขียนได้ใช้ตำราทฤษฎีดนตรีแจ๊สประกอบการวิเคราะห์หลัก ๆ 2 เล่ม ประกอบด้วย “How to Improvise: An Approach to Practicing Improvisation” เขียนโดย แฮล ครูค¹² และ “Jazz Composition: Theory and Practice” เขียนโดย เท็ด พีส¹³

วัตถุประสงค์ของบทความวิจัย (Objectives)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการวิเคราะห์การพัฒนารูปร่างในการบรรเลงอิมโพรไวส์บนบทเพลง “เอพริลอินปารีส” โดย วินตัน มาร์ซาลิส โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. วิเคราะห์เทคนิคการพัฒนารูปร่างเพื่อศึกษากระบวนการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปร่างจากทำนองของบทเพลง เพื่อทำความเข้าใจวิธีการที่นักดนตรีใช้ในการบรรเลงอิมโพรไวส์
2. สรุปรวการใช้เทคนิคการบรรเลงอิมโพรไวส์ที่ส่งผลต่อจังหวะในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วยการวิเคราะห์การจัดกลุ่มโน้ตทั้งสมมาตรและไม่สมมาตร การขยับของจังหวะ (Rhythmic Displacement)
3. เข้าใจแนวคิดเมทริกโมดูเลชันในการเปลี่ยนอัตราความเร็วที่หลากหลาย ซึ่งสามารถส่งผลให้เกิดรูปแบบการซ้อนทับของจังหวะ (Polyrhythm) และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราความเร็วของผู้บรรเลงอิมโพรไวส์และผู้บรรเลงประกอบ (Rhythm Section) เพื่อทำความเข้าใจถึงการสร้างโครงสร้างจังหวะที่มีความซับซ้อน

⁹ Ted Pease, *Jazz Composition: Theory and Practice* (Pacific, MO: Mel Bay Publications, 2003), 256.

¹⁰ Diego Maldonado, “A Beginner’s Guide to Implied Metric Modulations,” Learn Jazz Standards, last modified May 29, 2017, <https://www.learnjazzstandards.com/blog/learning-jazz/drums/beginners-guide-implied-metric-modulations/>.

¹¹ Nick Hartland, “The Evolution of Metric Modulation,” PRM-602 course manuscript, accessed April 24, 2025, https://www.academia.edu/34117798/The_Evolution_of_Metric_Modulation.

¹² Hal Crook, *How to Improvise: An Approach to Practicing Improvisation* (New York: Berklee Press, 1991).

¹³ Ted Pease, *Jazz Composition: Theory and Practice* (Pacific, MO: Mel Bay Publications, 2003).

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expectation)

1. พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคนิคการพัฒนามวลีในรูปแบบต่าง ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. เข้าใจและสามารถสร้างรูปแบบการขยับจังหวะในการบรรเลงอิมโพรไวส์ของตนเองได้
3. เข้าใจและสามารถสร้างรูปแบบเมทริกโมดูเลชัน อีกทั้งสามารถจำแนกอัตราจังหวะระหว่างผู้บรรเลงอิมโพรไวส์กับผู้บรรเลงประกอบขณะเกิดลักษณะการซ้อนทับของจังหวะได้ และเมื่อนำเทคนิคเมทริกโมดูเลชันมาใช้ ผู้บรรเลงสามารถรักษาอัตราจังหวะได้

ขอบเขตการวิจัย (Scope of Studies)

บทความวิจัยชิ้นนี้ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการบรรเลงของวินตัน มาร์ซาลิส ในผลงานเพลงเอพริลอินปารีส บันทึกเสียงวันที่ 29-30 พฤษภาคม และ 24-25 กันยายน ค.ศ. 1986 ร่วมกับมาร์คัส โรเบิร์ตส ในตำแหน่งนักเปียโน โรเบิร์ต เอิสต์ ในตำแหน่งนักเล่นดับเบิลเบส และเจฟฟ์ “เทน” วัตส์ มือกลอง จากโน้ตที่ผ่านการถอดเสียงจากจุดเริ่มต้นของเพลง ถึงนาทิตี่ 2:35 โดยแบ่งออกเป็นการบรรเลงทำนองจากจุดเริ่มต้นถึงนาทิตี่ 0:47 และการบรรเลงอิมโพรไวส์จากนาทิตี่ 0:47 ถึงนาทิตี่ 2:35 แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ในประเด็นของการใช้การพัฒนามวลีในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งวลีที่ถูกนำมาใช้ได้มีการย้ายจังหวะ จึงเกิดลักษณะของการขยับของจังหวะขึ้น นอกจากผลกระทบจากการขยับของจังหวะที่ส่งผลต่อรูปแบบของจังหวะ ในบทความชิ้นนี้ยังศึกษารูปแบบการสร้างเมทริกโมดูเลชันทั้งจากการเรียบเรียงรูปแบบการบรรเลงทำนองเพลงและการบรรเลงอิมโพรไวส์ของวินตันและผู้บรรเลงประกอบ ทั้งนี้ในบทความชิ้นนี้จะไม่มีการกล่าวถึงประเด็นทางเสียงประสานและมุ่งเน้นที่การศึกษาการบรรเลงอิมโพรไวส์ สำหรับการสร้างและพัฒนามวลี ที่มุ่งเน้นมีส่วนการศึกษาเฉพาะในส่วนของจังหวะ (Rhythmic Aspects)

วิธีดำเนินงานวิจัย (Methodology)

1. กระบวนการถอดเสียงและบันทึกโน้ตการบรรเลงทำนองและอิมโพรไวส์โดยวินตัน มาร์ซาลิส ในผลงานเพลงเอพริลอินปารีส
2. จำแนกประเด็นที่จะทำการวิเคราะห์จากโน้ตเพลงที่ผ่านการถอดเสียงมา โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย การพัฒนามวลี การขยับของจังหวะ รูปแบบการใช้งานเมทริกโมดูเลชัน
3. วิเคราะห์ผลงานจากโน้ตที่ผ่านการถอดเสียงและจำแนกประเด็นต่าง ๆ แล้ว

ผลการวิเคราะห์ (Analysis Result)

การพัฒนามวลีและการขยับของจังหวะ

ทำนองของเพลงเอพริลอินปารีสนั้นถูกประพันธ์ขึ้นมาจากการใช้วลีหลักที่ 1 มาพัฒนาต่อ โดยผ่านการใช้ซ้ำ การพลิกกลับ และการขยายส่วนต่อท้ายในท่อนเอบีและดี ส่วนในท่อนซีนั้นเป็นการนำบางส่วนของวลีหลักที่ 1 มาพลิกกลับและมีส่วนขยายทางด้านหน้าใหม่ ตาม Example 1

April in Paris

Vernon Duke

The musical score illustrates the development of a motif through several techniques:

- A Original Motif:** G7(b9sus4) Cmaj7
- Repetition:** Dm7(b5) G7(b9)
- Modulation with Extension:** Cmaj7 Gm7 C7
- B Repetition with Modulation:** Fmaj7 Bm7(b5) E7 Am Am/G
- Repetition with Modulation:** F#m7(b5) B7(b9) Bm7 E7 Em7(b5) A7(b9)
- C Extension:** F#m7(b5) F#7
- Retrograde with Modulation of Repetition:** C/E Eb7
- Repetition:** Dm7(b5) G7(b9) C6
- Repetition:** Bm7(b5) E7 Am Am/G
- Repetition with Modulation and Extension:** F#m7(b5) B7(b9) Emaj7 Dm7 G7
- D Repetition:** G7(b9sus4) Cmaj7
- Modulation:** Em7(b5) A7(b9)
- Modulation with Extension:** D7 Dm7(b5) G7 C6

Example 1 A descriptive image of the motif development in the melody of 'April in Paris'

Source: by author

เมื่อวิเคราะห์จากทำนองของเพลงเอพริลอินปารีส จะพบว่าทำนองเพลงถูกประพันธ์ขึ้นจากการนำลีลาหลักมาพัฒนาต่อทั้งสิ้น และเมื่อวิเคราะห์การบรรเลงอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิส จะพบว่ามาร์ซาลิสได้หยิบนำลีลาหลักของทำนองเพลงมาใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป แต่ยังคงสามารถระบุได้ว่าเป็นการนำลีดิงกล่าวมาใช้ โดยจะพบได้ตั้งแต่ห้องที่ 1 ของการบรรเลงอิมโพรไวส์ใน Example 2 และ Example 3

Example 2 The original Motif

Source: by author

Example 3 Marsalis's use of the idea of the original motif in his improvisation

Source: by author

วิเคราะห์จาก Example 2 ซึ่งมาจากทำนองหลักของเพลง และ Example 3 ที่มาจากการอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิส จะพบว่ามาร์ซาลิสได้นำวลีหลักจากทำนองเพลงมาเปลี่ยนท่วงทำนองและย่อส่วนจังหวะ อีกทั้งยังใช้ซ้ำต่อเนื่องไป โดยทำนองหลักถูกเริ่มนำมาใช้ชุดแรกเริ่มต้นด้วยโน้ตเอแฟลต ในจังหวะตกที่ 1 และวลีถูกใช้ซ้ำต่อเนื่องไปโดยเริ่มวลีอีกครั้งด้วยโน้ตเอฟและบีแฟลต ดัง Example 3 โดยลักษณะจังหวะของวลีนั้น ได้ถูกลดทอนค่าความยาวของโน้ตในตำแหน่งที่ต่างกันของแต่ละชุดวลี ส่งผลให้ในแต่ละวลีที่บรรเลงต่อกันมีความยาวที่ไม่เท่ากัน อีกทั้งยังทำให้ชุดของวลีเกิดการเคลื่อนที่ของจังหวะ ลักษณะนี้คือการขยับของจังหวะ เช่นเดียวกับที่พบในการบรรเลงทำนองของเพลงที่กล่าวไว้ข้างต้น

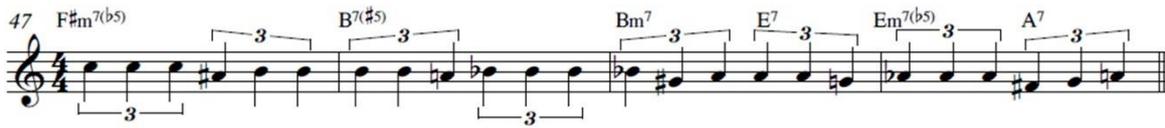
วลีหลักของเพลงใน Example 2 นั้น ยังปรากฏอยู่ในการอิมโพรไวส์ตำแหน่งอื่น ๆ อีก ตาม Example 4, Example 5 และ Example 6

Example 4 Marsalis's use of the idea of the original motif in his improvisation

Source: by author

ใน Example 4 นั้น วลีหลักจากทำนองได้ถูกเพิ่มจำนวนตัวโน้ตในวลีขึ้น จากเดิมที่วลีหลักมีโน้ตประกอบกัน 5 ตัว โดย 3 ตัวแรกเป็นลักษณะการซ้ำโน้ตเดิมและตัวที่ 4 เป็นโน้ตพิง (Appoggiatura) ตามด้วยโน้ตตัวที่ 5 ที่เป็นโน้ตเป้าหมายของวลี ตาม Example 2 จำนวนของโน้ตใน Example 4 ได้ถูกเพิ่มขึ้นเป็น 6 ตัวต่อ 1 วลี โดยโน้ตที่เพิ่มมาอยู่ในลักษณะของโน้ตผ่าน (Passing note) นอกจากนี้ค่าของโน้ตในวลีได้ถูกลดทอนจากทำนองหลักที่นำมาใช้ โดยลดทอนจากโน้ตตัวค่า 3 พยางค์ กลายเป็นโน้ตเช็บต์ 1 ชั้น 3 พยางค์

Example 5 Marsalis’s use of the idea of the original motif in his improvisation

Source: by author

ใน Example 5 จะพบการลดทอนค่าโน้ตของวลีหลักในโน้ตตัวสุดท้ายของวลี และการเปลี่ยนกฎแจเสียงของวลีลงทีละครึ่งเสียง โดยเริ่มต้นวลีด้วยโน้ตซี แล้วเปลี่ยนมาเป็นเริ่มต้นด้วยโน้ตบีและบีแฟลต นอกจากนี้ใน Example 5 ยังพบการลดทอนจำนวนโน้ตในวลีลงในช่วงท้ายของวลีอีกด้วย ซึ่งการลดทอนค่าโน้ตในวลีและการลดทอนจำนวนของโน้ตในวลีนั้นส่งผลกระทบต่อตำแหน่งเริ่มต้นของวลี ทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่า Rhythmic Displacement หรือการขยับของจังหวะจากเดิมที่วลีจะเริ่มต้นที่จังหวะหนัก เมื่อมีการลดจำนวนโน้ตลงทำให้วลีถัดไปเปลี่ยนจังหวะมาเริ่มที่จังหวะเบา โดยใน Example 5 จะเห็นว่า วลีแรกเริ่มต้นที่โน้ตตัวซี เริ่มที่โน้ตตัวดำ 3 พยางค์ ตัวที่ 1 ซึ่งเป็นจังหวะหนัก วลีที่ 2 ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตบี เริ่มต้นวลีที่โน้ตตัวดำ 3 พยางค์ ตัวที่ 2 ซึ่งเป็นจังหวะเบา ในจังหวะที่ 3 วลีที่เริ่มต้นด้วยโน้ตบีแฟลต เริ่มที่ตัวดำ 3 พยางค์ ตัวที่ 1 อีกครั้ง ในจังหวะที่ 3 ของห้องถัดมา

Example 6 Marsalis’s use of the idea of the original motif in his improvisation

Source: by author

รูปแบบการพัฒนาวลีหลักจาก Example 2 ใน Example 6 นั้น ประกอบด้วย การลดทอนค่าโน้ต การเพิ่มและลดจำนวนโน้ตในวลี และการเพิ่มส่วนต่อขยายท้ายวลี สามารถสังเกตได้จากการที่วลีหลักมีโครงสร้างของวลีที่เริ่มต้นด้วยการใช้โน้ตซ้ำกันเรียงต่อกัน จึงสามารถพิจารณาลักษณะดังกล่าวที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ในห้องที่ 60 ในจังหวะที่ 3 ลักษณะการเรียงตัวของโน้ตเอฟต่อกัน 3 ตัว และตามด้วยการฟังโน้ตตัวดีชาร์ปเข้าหาโน้ตตัวอี หรือในห้องที่ 61 เซบิต 1 ชั้น 3 พยางค์ ตัวที่ 3 ในจังหวะที่ 2 เป็นจุดเริ่มต้นของการนำวลีหลักมาใช้อีกครั้ง การพัฒนาวลีในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ยังส่งผลให้เกิดลักษณะของการขยับของจังหวะ

การใช้เทคนิคเมทริกโมดูเลชัน

เทคนิคเมทริกโมดูเลชันที่ใช้ในผลงานชิ้นนี้สามารถแบ่งออกเป็นสองช่วง คือ 1) ช่วงการบรรเลงทำนอง และ 2) ช่วงการบรรเลงอิมโพรไวส์ โดยที่ทั้งสองช่วงมีแนวทางที่ต่างกัน ในช่วงการบรรเลงทำนองมีการใช้เมทริกโมดูเลชันเกิดขึ้นทั้งในภาคของผู้เล่นทำนองและในภาคของผู้เล่นประกอบ แต่ระหว่างช่วงการบรรเลงอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิสนั้น ผู้เล่นประกอบไม่ปรับ

อัตราจังหวะตาม ทำให้เกิดลักษณะอัตราจังหวะ 2 อัตรา บรรเลงไปพร้อม ๆ กัน โดยเทคนิคเมตริกโมดูเลชันในผลงานชิ้นนี้ เกิดขึ้นจากฐานอัตราจังหวะโน้ตตัวดำ 3 พยางค์ในอัตราจังหวะปกติจะสัมพันธ์กับโน้ตตัวดำในอัตราจังหวะใหม่ขณะเกิด เมตริกโมดูเลชัน โดยหากจะคำนวณอัตราจังหวะเป็นหน่วย BPM สามารถคำนวณได้โดยวิธีการคำนวณตาม Example 7

$$\text{Quarter Note Triplet} = 0.667 \text{ (2/3) beats}$$

$$\text{Quarter Note} = 1 \text{ beat}$$

$$\frac{\text{Old Rhythmic Value}}{\text{New Rhythmic Value}} = \frac{\text{Old Tempo}}{\text{New Tempo}}$$

$$\frac{0.667}{1} = \frac{140}{x}$$

$$(0.667) x = 140$$

$$x = 210$$

Example 7 Tempo calculation during metric modulation in Wynton Marsalis's performance of 'April in Paris'

Source: by author

จากการที่มาร์ซาลิสใช้โน้ตเช็ต 1 ชั้น 3 พยางค์ต่อเนื่องช่วงเวลาหนึ่ง ส่งผลให้เกิดรูปแบบของการบรรเลงใน ลักษณะเมตริกโมดูเลชันขึ้น ในการอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิสในบทเพลงนี้ สามารถพบการใช้ลักษณะนี้ได้อยู่ 2 ช่วง ตาม Example 8 และ Example 9 โดยรูปแบบของเมตริกโมดูเลชันที่เกิดขึ้นนั้น สามารถวิเคราะห์ได้จากอัตราจังหวะที่ใช้หลัก ในช่วงเวลาที่เกิดมีการเปลี่ยนฐานการแบ่งย่อยของจังหวะ (Subdivision) ของผู้บรรเลงอิมโพรไวส์ ทำให้รับรู้ได้ถึงอัตรา จังหวะที่เปลี่ยนไป โดยในการวิเคราะห์นี้ อัตราจังหวะปกติมีอัตราตัวดำเท่ากับ 140 BPM เมื่อผู้บรรเลงอิมโพรไวส์แบ่งย่อย จังหวะเปลี่ยนฐานเป็นตัวดำ 3 พยางค์ ส่งผลให้ตัวดำในอัตราจังหวะใหม่เท่ากับ 210 BPM โดยจากการวิเคราะห์ลักษณะ ของการบรรเลงอิมโพรไวส์ด้วยโน้ตเช็ต 1 ชั้น 3 พยางค์ ที่นำมาซึ่งรูปแบบการเกิดเมตริกโมดูเลชัน สามารถวิเคราะห์ได้จาก ลักษณะการใช้งานลิโนรูปแบบต่าง ๆ ผสมเข้ากับแนวคิดเรื่องหน่วยย่อยทางทำนอง (Melodic Cell) เพื่อระบุจังหวะหนัก และเบาของทำนอง

รูปแบบการซ้อนทับกันของ 2 อัตราจังหวะ เกิดขึ้นจากการที่ผู้บรรเลงประกอบไม่เปลี่ยนฐานการแบ่งย่อยของ จังหวะตามแนวทางที่ผู้บรรเลงอิมโพรไวส์ทำ ทำให้เกิดการบรรเลง 2 อัตราจังหวะ ระหว่างอัตราจังหวะปกติจากผู้บรรเลง ประกอบที่ตัวดำเท่ากับ 140 BPM กับอัตราจังหวะใหม่จากผู้บรรเลงอิมโพรไวส์ที่ตัวดำเท่ากับ 210 BPM เกิดขึ้นพร้อมกัน¹⁴

¹⁴ Mike Steinel, *Building a Jazz Vocabulary: A Resource for Learning Jazz Improvisation* (Milwaukee, WI: Hal Leonard, 1995), 9.

23 Bm7(b5) E7 Am Am/G F#7(b5) B7(b5)
 26 Emaj7 Dm7 G7 **D** Fm⁶/G Cmaj7
 29 Em7(b5) A7(#5) D7
 32 Dm7 G7 C6 **E** Fm⁶/G Cmaj7

Example 8 Marsalis's improvised performance utilizing the development of an original Motif combined with metric modulation in the first section

Source: by author

56 Am Am/G F#m7(b5) B7(#5) Emaj7 Dm7 G7 **H** Fm⁶/G
 60 Cmaj7 Em7(b5) A7(#9)
 63 D7 Dm7 G7
 65 C6 Fm⁶/G

Example 9 Marsalis's improvised performance utilizing the development of an original Motif combined with metric modulation in the second section

Source: by author

Example 10 Image of phrase groupings that have undergone metric modulation in the first section

Source: by author

เมื่อนำ Example 8 มาแบ่งกลุ่มของโน้ตออกตามกลุ่มของวลีและหน่วยย่อยของท่านเองเพื่อกำหนดจังหวะหนักเบาแล้ว จะพบได้ว่ากลุ่มของโน้ตมีการจัดในลักษณะกลุ่มละ 4 โน้ตและ 5 โน้ต ตาม Example 10 ซึ่งในช่วงต้นที่การบรรเลงโน้ตกลุ่มละ 4 โน้ตต่อเนื่องกันนั้น ได้สร้างรูปแบบของเมทริกโมดูเลชันขึ้น โดยสามารถเปรียบเทียบลักษณะของโน้ตในอัตราจังหวะใหม่จากการเกิดเมทริกโมดูเลชันได้ใน Example 11

Example 11 New rhythmic notes resulting from metric modulation in the first section

Source: by author

Example 12 Image of the grouping of phrases that have undergone metric modulation in the first section.

Source: by author

Example 13 New rhythmic notes resulting from metric modulation in the second section

Source: by author

ในช่วงที่ 2 ของการบรรเลงอิมโพรไวส์ที่ปรากฏลักษณะของเมตริกโมดูเลชัน ตาม Example 8 สามารถแบ่งกลุ่มของวลีโดยใช้หลักการเดียวกับ Example 10 ได้ตาม Example 12 โดยสามารถเปรียบเทียบลักษณะของโน้ตในอัตราจังหวะใหม่จากการเกิดเมตริกโมดูเลชันได้ใน Example 13 โดยในส่วนของการสร้างเมตริกโมดูเลชันก็ยังคงใช้วิธีการบรรเลงเช่นเดียวกับในช่วงก่อนหน้า ในส่วนของการขยับของจังหวะนั้น จะสามารถพบการนำวลีจากทำนองหลักมาใช้และพัฒนาต่อด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การลดทอนค่าน้ต การขยายส่วนต่อท้ายวลี และการเพิ่มจำนวนโน้ตในวลี

บทสรุปการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ (Conclusion and Suggestion)

จากการถอดเสียงการบรรเลงอิมโพรไวส์ที่ได้ตาม Example 14 ในครั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นการพัฒนานวลี การขยับของจังหวะ และการใช้เมทริกโมดูเลชันเพื่อสร้างอัตราจังหวะซ้อนทับได้ว่า รูปแบบการพัฒนานวลีมีได้หลายรูปแบบให้ใช้งาน เมื่อใช้เทคนิคการพัฒนานวลีในการอิมโพรไวส์จะทำให้การอิมโพรไวส์นั้นมีการดำเนินเนื้อเรื่องต่อเนื่อง ทำให้ผู้ฟังสามารถจับประเด็นที่ต้องการสื่อสารได้ อีกทั้งการขยับของจังหวะสามารถแสดงออกได้ชัดเจน เมื่อนำมาใช้ร่วมกับการพัฒนานวลี เพราะโน้ตตัวแรกของวลีจะเป็นตัวกำหนดจังหวะเริ่มของกลุ่มวลี ทำให้เมื่อนาวลีหลักมาพัฒนาเป็นไปได้ที่จะมีจำนวนตัวโน้ตและจังหวะที่เปลี่ยนไป ซึ่งจะส่งผลให้ตำแหน่งของทำนองเกิดการเคลื่อนที่และเกิดการขยับของจังหวะขึ้น และกระบวนการเมทริกโมดูเลชันจะเกิดขึ้นได้ชัดเมื่อใช้การบรรเลงอิมโพรไวส์ที่ใช้การเรียบเรียงหน่วยย่อยทางทำนองผสมกับการพัฒนานวลีเรียงต่อเนื่องกันเป็นประโยค โดยใช้อัตราส่วนโน้ตเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิสคือการใช้โน้ตเชบิต 1 ชั้น 3 พยางค์ โดยโน้ตเชบิต 1 ชั้น 3 พยางค์ที่อัตราความเร็วโน้ตตัวดำเท่ากับ 140 BPM เท่ากับโน้ตเชบิต 1 ชั้น ในอัตราความเร็วที่โน้ตตัวดำเปลี่ยนมาเท่ากับ 210 BPM เมื่อการบรรเลงอิมโพรไวส์ในลักษณะเมทริกโมดูเลชันเกิดขึ้น หากผู้บรรเลงประกอบที่ยังคงรักษาอัตราการแบ่งย่อยของจังหวะในอัตราจังหวะเดิม จะส่งผลให้เกิดการซ้อนทับของ 2 อัตราความเร็วขึ้น ลักษณะดังกล่าวสามารถสร้างความซับซ้อนให้การบรรเลงมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ผู้ที่ต้องการศึกษาแนวทางในการบรรเลงอิมโพรไวส์สามารถนำแนวทางการบรรเลงอิมโพรไวส์ของมาร์ซาลิสในผลงานชิ้นนี้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยสามารถแบ่งกระบวนการทดลองออกเป็นการเรียบเรียงเพลงใหม่และการบรรเลงอิมโพรไวส์ โดยในการเรียบเรียงเพลงใหม่ ผู้ศึกษาสามารถนำแนวคิดของเทคนิคเมทริกโมดูเลชันเข้ามาใช้ในทำนองเพลงบางท่อนหรือทั้งหมดก็เป็นได้ เพื่อสร้างความแตกต่างใหม่ ๆ ขึ้น อีกทั้งในการบรรเลงอิมโพรไวส์ ผู้ศึกษาก็สามารถทดลองเทคนิคดังกล่าวได้เช่นกัน

April In Paris

Wynton Marsalis's Solo Transcription

Transcribed by Sarit Tanpensuk

1 *3*

3 **A** G7(b9sus4) Cmaj7 Dm7(b5) G7

7 Cmaj7 Gm7 C7

11 **B** Fmaj7 Bm7(b5) E7 Am Am/G

15 F#m7(b5) B7(#9) Bm7 E7 Em7(b5) A7

19 **C** F#m7(b5) F#7 C/E Eb#7 Dm7(b5) C/E

23 Bm7(b5) E7 Am Am/G F#7(b5) B7(#5) Emaj7 Dm7 G7

27 **D** Fm6/G Cmaj7 Em7(b5) A7(#5)

31 D7 Dm7 G7 C6

2

35 **E** Fm⁶/G Cmaj7 Dm7(b5) G7

39 Cmaj7 Gm7 C7

43 **F** Fmaj7 Bm7(b5) E7 Am Am/G

47 F[♯]m7(b5) B7(♯5) Bm7 E7 Em7(b5) A7

51 **G** F[♯]m7(b5) F^o7 C/E E^b7 Dm7(b5) C/E

55 Bm7(b5) E7 Am Am/G F[♯]m7(b5) B7(♯5) Emaj7 Dm7 G7

59 **H** Fm⁶/G Cmaj7 Em7(b5) A7(♯9)

63 D7 Dm7 G7 C⁶ Fm⁶/G

Example 14 A transcription of Marsalis's improvised on 'April in Paris'

Source: by author

References

- Crook, Hal. *How to Improvise: An Approach to Practicing Improvisation*. New York: Berklee Press, 1991.
- Eric [pseud.]. "The Real Reason You Should Start Transcribing Jazz Solos." *Jazz Advice*. Accessed January 31, 2025. <https://www.jazzadvice.com/lessons/the-real-reason-you-should-start-transcribing-jazz-solos/>.
- Hartland, Nick. "The Evolution of Metric Modulation." PRM-602 course manuscript. Accessed April 24, 2025. https://www.academia.edu/34117798/The_Evolution_of_Metric_Modulation.
- Jazz at Lincoln Center. "Meet the Jazz at Lincoln Center Orchestra." Accessed January 31, 2025. <https://jazz.org/the-orchestra/meet-the-jlco/>.
- Jazz Standards. "April in Paris." Accessed January 31, 2025. <https://www.jazzstandards.com/compositions-1/aprilinparis.htm>.
- Maldonado, Diego. "A Beginner's Guide to Implied Metric Modulations." *Learn Jazz Standards*. Last modified May 29, 2017. <https://www.learnjazzstandards.com/blog/learning-jazz/drums/beginners-guide-implied-metric-modulations/>.
- Marsalis, Wynton. "Biography." Accessed January 31, 2025. <https://wyntonmarsalis.org/about/bio>.
- Marsalis, Wynton. "Marsalis Standard Time Vol. 1." Columbia, 1987. Music album.
- Martin, Henry, and Keith Waters. *Jazz: The First 100 Years*. Belmont, CA: Thompson/Schirmer, 2005.
- Pease, Ted. *Jazz Composition: Theory and Practice*. Pacific, MO: Mel Bay Publications, 2003.
- Steinel, Mike. *Building a Jazz Vocabulary: A Resource for Learning Jazz Improvisation*. Milwaukee, WI: Hal Leonard, 1995.